

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนัง
หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ เช่น การติดเชื้อ การแพ้สีหรือสารเคมี เป็นต้น ประกอบกับมูลฝอยที่เกิดจากการประกอบกิจการ เช่น เข็มสัก วัสดุปนเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง หากไม่ได้รับการจัดการที่ถูกสุขลักษณะอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและมีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนออกสู่สิ่งแวดล้อมทั้งเป็นการยกระดับมาตรฐานการประกอบกิจการนี้ด้วย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ ของกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“สถานประกอบกิจการ” หมายความว่า อาคารสถานที่ที่ใช้ในการประกอบกิจการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย ทั้งนี้ ไม่หมายความรวมถึงสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

“การสักผิวหนัง” หมายความว่า การลงสีที่ได้ผิวหนัง โดยอาศัยเข็มหรือเครื่องมือช่วยในการสักผิวหนังทำให้เกิดลวดลาย

“การเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย” หมายความว่า การใช้เครื่องมือแทงทะลุส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายเพื่อทำให้เกิดรูสำหรับใส่เครื่องประดับ เช่น การเจาะผ่านกระดูกอ่อนของใบหู การเจาะริมฝีปาก

“ผู้ดำเนินการกิจการ” หมายความว่า เจ้าของหรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของสถานประกอบกิจการนั้น

“ผู้ปฏิบัติงาน” หมายความว่า ผู้ที่ทำการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย

ข้อ ๔ หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย เพื่อควบคุมป้องกันมิให้เกิดผลกระทบจนก่อหรืออาจก่ออันตรายต่อสุขภาพ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมเกี่ยวกับสุขลักษณะของสถานประกอบกิจการ ดังต่อไปนี้

(ก) มีอาคาร และส่วนประกอบของอาคาร เช่น พื้น ผนัง เพดาน และพื้นที่ใช้สอยมั่นคง แข็งแรง สะอาด ปลอดภัย อยู่ในสภาพดี สามารถป้องกันการปนเปื้อนจากสภาพแวดล้อมหรือการประกอบกิจการที่อาจก่อให้เกิดความสกปรก ทำความสะอาดง่าย และได้รับการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ

(ข) พื้นที่ที่ทำการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย ต้องสะอาด แยกออกเป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการปนเปื้อน โดยมีพื้นที่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๔ ตารางเมตรต่อ ๑ จุดบริการ และมีระยะห่างระหว่างจุดให้บริการที่เหมาะสม

(ค) มีอ่างล้างมือที่ถูกสุขลักษณะ และสบู่ พร้อมใช้งาน

(ง) มีระบบการระบายอากาศภายในอาคารที่เหมาะสม

(๒) หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมเกี่ยวกับความปลอดภัยของเครื่องใช้ เครื่องมือ อุปกรณ์ สี และเครื่องประดับก่อนการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

(ก) โตะ เก้าอี้ หรือเตียงที่ให้บริการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย สะอาด แข็งแรง ปลอดภัย ทำด้วยวัสดุผิวเรียบ ทำความสะอาดง่าย และทำความสะอาดทุกครั้งก่อนและหลังให้บริการ

(ข) เครื่องสัก สายที่ต่อกับเครื่องสัก และเครื่องเจาะอวัยวะ ต้องสะอาด ปลอดภัย จัดเก็บเป็นสัดส่วน โดยลักษณะการจัดเก็บต้องไม่ก่อให้เกิดความสกปรกหรือการปนเปื้อน บำรุงรักษา และตรวจสอบให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ ทั้งนี้ ต้องทำความสะอาดทั้งก่อนและหลังใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น ๗๐% เอทิลแอลกอฮอล์ ๒.๔% กลูตาออลดีไฮด์หรือการทำให้ปราศจากเชื้อด้วยวิธีการอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

(ค) เข็มสัก เข็มเจาะ มีดโกน ต้องคม แข็งแรง ไม่เป็นสนิม ทำด้วยวัสดุที่ไม่เป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดอาการแพ้ เข็มต้องสะอาด ผ่านกระบวนการบรรจุแบบปราศจากเชื้อ มีเลขที่ผลิตหรือวันที่ผลิตและวันหมดอายุที่ภาชนะบรรจุ จัดเก็บอย่างเป็นสัดส่วน โดยลักษณะการจัดเก็บต้องไม่ก่อให้เกิดความสกปรกหรือการปนเปื้อน และใช้ครั้งเดียวทิ้ง

(ง) สำลี ผ้าก๊อซ คีมหรือปากคีบ และถาดสำหรับใส่เข็มหรือคีมหรือปากคีบ ต้องสะอาด ปราศจากเชื้อ โดยคีมหรือปากคีบ และถาด ต้องทำความสะอาดทั้งก่อนและหลังใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น ๗๐% เอทิลแอลกอฮอล์ ๒.๔% กลูตาออลดีไฮด์ หรือการทำให้ปราศจากเชื้อด้วยวิธีการอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และจัดเก็บอย่างเป็นสัดส่วน โดยลักษณะการจัดเก็บต้องไม่ก่อให้เกิดความสกปรกหรือการปนเปื้อน

(จ) สีที่ใช้ในการสักผิวหนัง ต้องระบุว่าเป็นสีเพื่อการสักไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย มีเอกสารแสดงชื่อผู้ผลิต บริษัทจัดจำหน่าย วันที่ผลิตและวันหมดอายุของสี และจัดเก็บสีอย่างเป็นสัดส่วน

(ฉ) เครื่องประดับที่ใช้ใส่ในร่างกาย ต้องไม่ใช่วัสดุที่มีส่วนประกอบที่เป็นอันตราย หรือก่อให้เกิดอาการแพ้ และไม่ใช่วัสดุที่ผ่านการใช้งานแล้ว ทั้งนี้ เครื่องประดับต้องทำความสะอาดก่อนใช้ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น ๗๐% เอทิลแอลกอฮอล์ ๒.๔% กลูตาอัลดีไฮด์ หรือการทำให้ปราศจากเชื้อด้วยวิธีการอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

(ช) มีชุดเวชภัณฑ์และยาที่ใช้ในการปฐมพยาบาลภายในสถานประกอบกิจการและพร้อมใช้งาน

(ฅ) หลักเกณฑ์ มาตรการในการปฏิบัติงานและควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน ดังต่อไปนี้

(ก) บริเวณที่สักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย ต้องมีค่าความเข้มแสงสว่าง ไม่น้อยกว่า ๘๐๐ ลักซ์

(ข) ต้องดูแลพื้นที่ที่ทำการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายให้สะอาด และไม่นำสิ่งของอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องมาไว้ในพื้นที่ดังกล่าว

(ค) การเตรียมสีต้องสะอาด ไม่ใช่สีที่หมดอายุ สีที่เปิดใช้งานแล้วต้องปิดฝาให้สนิท สีที่เหลือจากการสักต่อผู้รับบริการ ๑ คน รวมทั้งภาชนะรองรับสีที่เหลือจากการสัก เช่น ถ้วยพลาสติก จานรองสี ให้ทิ้งทันที ห้ามใช้ซ้ำ

(ง) การทำความสะอาดผิวหนัง ให้ใช้แอลกอฮอล์ที่มีความเข้มข้นไม่น้อยกว่า ๗๐%

(จ) ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมใส่หน้ากากอนามัย ถุงมือ เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนตลอดเวลา ที่ทำการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย

(ฉ) ใส่ถุงมือทุกครั้งที่ทำกรสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย และต้องเปลี่ยนทุกครั้งที่เปลี่ยนผู้รับบริการ ทั้งนี้ ขณะปฏิบัติงาน ถุงมือมีการฉีกขาด หรือเหตุอันใดก็ตาม ที่จะเสี่ยงต่อการสัมผัสสิ่งปนเปื้อนให้ทำการเปลี่ยนถุงมือ และล้างมือให้สะอาดอีกครั้งก่อนใส่ถุงมือคูใหม่

(ช) ทำความสะอาดร่างกายและสวมใส่เสื้อผ้าที่สะอาดอยู่เสมอ รวมทั้งล้างมือให้สะอาด ทุกครั้งก่อนและหลังให้บริการ

(ฅ) ห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในพื้นที่ที่ทำการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย

(๔) หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย ดังต่อไปนี้

(ก) ให้ทำการคัดแยกมูลฝอยในสถานประกอบกิจการอย่างน้อย คือ มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยมีคม และมูลฝอยที่ปนเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง

(ข) จัดให้มีภาชนะรองรับที่เหมาะสมและเพียงพอกับปริมาณและประเภทมูลฝอย ทำความสะอาดภาชนะรองรับและบริเวณที่เก็บภาชนะนั้นอยู่เสมอ รวมทั้งมีการรวบรวมและกำจัดมูลฝอย ที่ถูกสุขลักษณะ

(ค) เข้มสั๊ก มีดโกน และของมีคม ให้ใช้เพียงครั้งเดียวแล้วทิ้ง ก่อนทิ้งให้มีการจัดการ อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

๑) ซ้ำเข้าด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น ๗๐% เอทิลแอลกอฮอล์ ๒.๔% กลูตาอัลดีไฮด์ หรือการทำให้ปราศจากเชื้อด้วยวิธีการอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วทิ้งลงในกล่องหรือภาชนะที่ ไม่สามารถแทงทะลุ มีฝาปิด พร้อมทั้งติดฉลากระบุว่า “มูลฝอยมีคม” และทำการรวบรวม นำไปกำจัด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป และ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ

๒) ทิ้งลงในกล่องหรือภาชนะที่ไม่สามารถแทงทะลุ มีฝาปิด ทำการรวบรวมและ นำไปกำจัด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อและ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ง) วัสดุปนเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง เช่น วัสดุลอกลาย สำลี ผ้าก๊อซ ถุงมือ ภาชนะ รองรับสี และสีที่เหลือใช้จากการสัก ก่อนทิ้งให้มีการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

๑) ซ้ำเข้าด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น ๗๐% เอทิลแอลกอฮอล์ ๒.๔% กลูตาอัลดีไฮด์ หรือการทำให้ปราศจากเชื้อด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และทำการรวบรวม นำไปกำจัด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป และกฎหมาย อื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ

๒) ทิ้งลงในภาชนะปิดมิดชิด ทำการรวบรวมและนำไปกำจัด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๕) หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมเกี่ยวกับสุขอนามัยและข้อปฏิบัติในการประกอบกิจการ ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้ดำเนินกิจการ ต้องปฏิบัติ ดังนี้

๑) มีคู่มือการปฏิบัติงานและเอกสารแสดงขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัยโดยเฉพาะ ในกรณีที่ได้รับอุบัติเหตุเข็มทิ่มตำ ของมีคมบาด หรือสัมผัสเลือดหรือสารคัดหลั่ง ทั้งนี้ ผู้ดำเนินกิจการ ต้องแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน และแจกคู่มือปฏิบัติงานพร้อมทั้ง ชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานทราบ

๒) มีความรู้ และควบคุม ดูแลให้มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อ และ การจัดการมูลฝอยที่เกิดจากการประกอบกิจการ ตามประกาศนี้

๓) แจ้งเตือนสำหรับผู้มารับบริการที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคโลหิตไหลไม่หยุด โรคลมชัก โรคเบาหวาน ภูมิคุ้มกันบกพร่อง รวมถึงผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ไม่ควรใช้บริการสักผิวหนัง

๔) ให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อ หลังการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย เช่น การทำความสะอาดบริเวณที่สักหรือเจาะระมัดระวังไม่ให้บริเวณที่สักหรือเจาะถูกน้ำหลังทำใหม่ ๆ การว่ายน้ำ หรือเล่นน้ำทะเล และหากบริเวณที่สักหรือเจาะมีลักษณะคล้ายติดเชื้อให้พบแพทย์ทันที โดยปิดประกาศให้เห็นชัดเจน ภายในสถานประกอบกิจการ หรือมีเอกสารข้อมแนะนำให้ผู้รับบริการนำกลับไปปฏิบัติได้

๕) ผู้ดำเนินกิจการต้องควบคุม ดูแล กำกับให้สถานประกอบกิจการมีการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามประกาศนี้

(ข) ผู้ปฏิบัติงาน ต้องปฏิบัติ ดังนี้

๑) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ขณะให้บริการ ไม่เจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ และโรคผิวหนังที่น่ารังเกียจ

๒) มีใบรับรองแพทย์การตรวจสุขภาพประจำปี และการตรวจเฝ้าระวังโรคติดต่อ ได้แก่ ไวรัสตับอักเสบบี ไวรัสตับอักเสบบี และวัณโรค

๓) มีความรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อ และการจัดการมูลฝอย ที่เกิดจากการประกอบกิจการ ให้เป็นไปตามประกาศนี้

ข้อ ๕ ประกาศนี้ไม่ใช้บังคับกับการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย เพื่อความเชื่อทางพิธีกรรม หรือศาสนา

ข้อ ๖ ราชการส่วนท้องถิ่นควรให้ความรู้แก่ผู้ดำเนินกิจการและผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อ หรืออันตรายจากการสักผิวหนัง หรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย รวมทั้งการจัดการมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

สาธิต ปิตุเตชะ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข